

[Predstavitev](#) | [Kje smo](#) | [Kontakt](#) | [Delovni čas](#) | [Novo-stripi](#) | [Novo-ostalo](#) | [Povpraševanje](#) | [Drobtinice](#) | [Galerija](#)

Drobtinice

neDELO
nedelo@delo.si

MLADI

nedelja, 29. januarja 2012 33

Strip, ob katerem pokaš od smeha

Navali na ... buklo Prva zbirka stripov Billia Wattersona o Calvinu in Hobbesu

»Živjo, Hobbes. Bereš knjigo, ki sem ti jo dal?« – »Ja, zelo je dobra.« – »Ti je všeč?« – »Sveda, mislim, da je ...« – »Sam se kundo ... (prinese list papirja) ... kaj ko bi mi napisal par stavkov o tem do jutri zjutra?« Iskrivl pogovor med šestletnikom Calvinom in njegovim pliškom Hobbesom, tigrom, ki ga Calvin ozljavlja s svojo domišljijo. In je še kako živ, saj močno vpliva na fantičeva resnično življenje. Prva zbirka stripov Billia Wattersona je na voljo od prejšnjega teda. Za pet evrov prava knjiga in 128 strani razlogov za pokaš od smeha.

»V rokah ne držite navadnega stripa (...) To je zbirka čarobnikovih receptov, kako navadno črnilo in papir sprememiti v najčistejšo zlato. Dovolite mi, da vam predstavim Calvinca (fantiča) in Hobbesa (tigra). Ta knjiga je čarobna,« je v predgovoru še po svežem tisku disceče knjige, zbirke stripov Nekaj pod posteljo se slini, zapisal Pat Oliphant (Patrick Bruce), eden najplivnejših striparjev 20. stoletja. »Watterson je res genialen in več pogledih. Njegova domišljija je tako posebna, da te povsem prevzame, potegne vase, in prepričan sem, da bodo v branji uživali tako desetletniki kot njihovi (stari) starši.« Je dejal preva-

jalec zbirke, ki jo je izdala založba Didakta, Nejc Juren. V simpatično zrisanem stripu Watterson obdelava najrazličnejše živiljenjske situacije, v katerih se znajde domišljiti in fantazije polni Calvin, od »pogajanja s starši, nagajanja sošolki, šolskih zader do razmišljanja o življenju, svetu, bivanju ... »Zgodbo spremila skozi oči otroka, po drugi strani pa skozi oči odraslih. Strip je torej po eni strani precej preprost, hkrati pa inteligenten, pronicljiv, cincičen, kar posebjava tiger Hobbes,« je pojasnil Juren. »In tako ti med prvim branjanjem ne preostane drugega, kakor da pokaš od smeha. Po tretjem,

četrtem branju pa odkriješ še, kaj se skriva med vrsticami.« Zbirka je izšla v okviru projekta Knjige za vsakogar, tako da jo je mogoče kupiti ne le v knjigarnah, ampak tudi v knjižnicah, muzejih in drugih kulturnih ustanovah, ki so del tega projekta. V založbi Didakta načrtujejo, da bodo do konca leta iz-

dali še tri zbirke stripov o Calvini in Hobbesu. J. Z.

INFO

Več na www.facebook.com/calvininhobbes in www.didakta.si

30.01.2012

Bosanski Bonelli v Strip.art.nici Buch

28. Januar 2012. u 10:18

Almir Šehalić: prvi izdavač Bonellija u BiH

Almir Šehalić

FOTO: Nermin Čolić/Radiosarajevo.ba

Almir Šehalić je rođen 1976. godine u Sarajevu. Završio je Saobraćajni fakultet u Sarajevu, gdje je stekao zvanje inžinjera aeronautike. Almir je osnivač Agarthi Comics, prve izdavačke kuće u Bosni i Hercegovini, koja će, prva u BiH, izdavati stripove talijanske izdavačke kuće Bonelli.

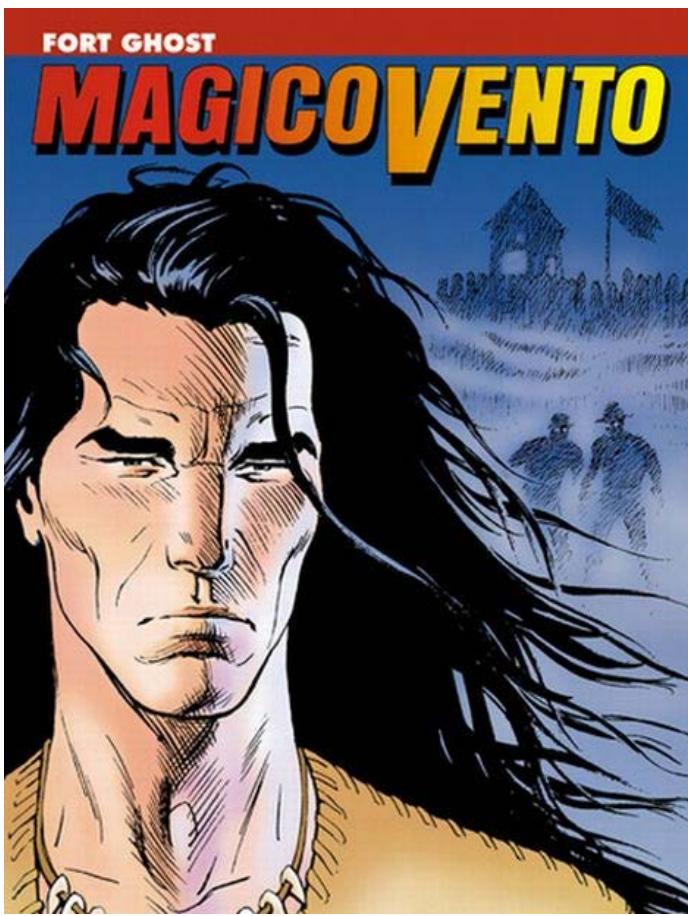
Radiosarajevo.ba: Većina izdavačkih kuća nastalih nakon rata na području bivše Jugoslavije su nastali od ljudi koji su bili strastveni čitači stripa u mladosti, a, koliko sam primijetio, to je i kod tebe slučaj?

Pa... Donekle. (smijeh) Ja sam se, zapravo, prije tri godine opet sjetio stripa. Gledajući nešto po Piku, naletio sam na kategoriju stripova i onda sam kupio nekoliko, pod isprikom ženi da je to za djecu, kako bi imala uz šta da uče čitati. (smijeh)

Radiosarajevo.ba: Kako si se odlučio da pokreneš svoju izdavačku kuću?

Ideja je nastala prije skoro godinu dana. Prvo sam pokrenuo webshop stripovi.ba. Nisam bio siguran u to koliko ljudi kod nas čitaju stripove, pa mi je bilo lakše napraviti internet prodavnicu nego fizičku prodavnici. Iz rada na webshopu sam video da ljudi iz čitave BiH kupuju i čitaju stripove i to svih generacija! Od ministara i saradnika u Vijeću ministara (smijeh), preko policajaca, inžinjera, doktora pa do malih klinaca. Tako da publika postoji, možda ne velika kao prije, kada su bile borbe na trafici svakog petka, ali postoji.

Sad, mi u Bosni, nažalost, kaskamo za svime, pa tako nikad nije bilo nekog izdavaštva, osim Strip Arta, ako ne računamo nekoliko pokušaja poslije rata koji nisu odmakli dalje od tri, četiri broja.

Magični vjetar će biti prvi Bonelli izdat u BiH (Na slici: naslovica br. 1 u talijanskom izdanju)

Radiosarajevo.ba: Koje si se serijale odlučio izdavati i kako si se odlučio baš za njih?

Bosna je pokrivena izdavačima iz Srbije i Hrvatske, pa sam se pri toj odluci morao osloniti na to što je ovdje već bilo dostupno, čisto iz ekonomskih razloga. Mi smo se odlučili prvo za Bonelli stripove. Dvoumili smo se između Zagora i Magičnog vjetra. Nismo htjeli krenuti sa Zagorom, pošto je on već bezbroj puta izdavan, pa smo se odlučili za Magičnog. Njega trenutno završava Libellus iz Zagreba, ali u pitanju su luksuzna izdanja, koja nisu svima pristupačna. Nakon Magičnog vjetra, koji će se na kioscima pojaviti 30. marta, pokrenut ćemo Skriveno lice. Zagor će biti treći serijal naše

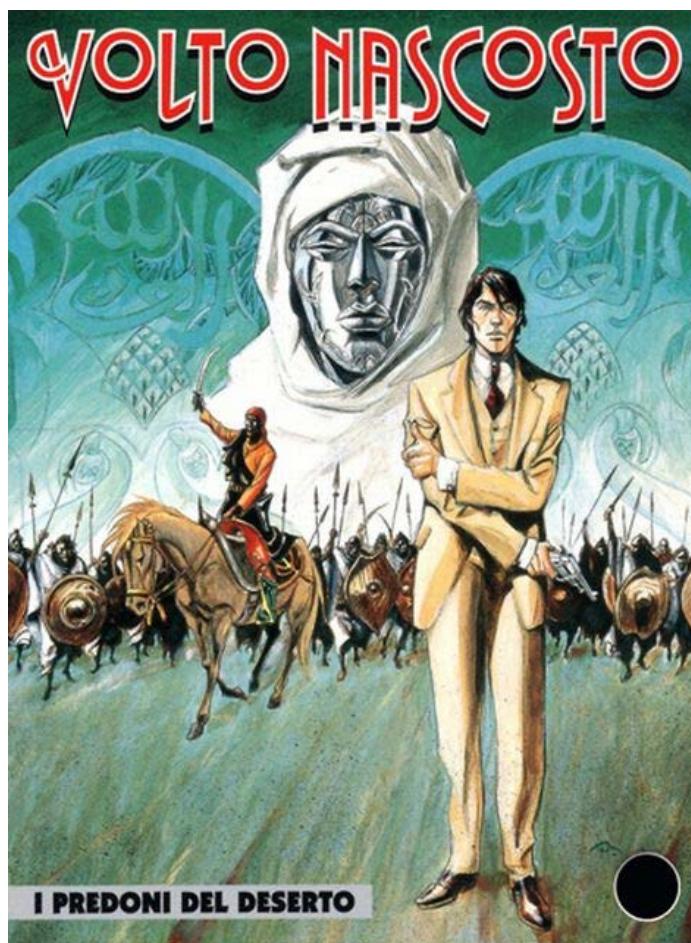
kuće.

Radiosarajevo.ba: Zagor ima bezbroj edicija u raznim izdanjima. Od kojeg ste broja odlučili da krenete s njim?

Tu je bilo puno dvoumljenja i još uvijek nismo donijeli konačnu odluku po pitanju svih detalja, ali ono što je sigurno je da će prvi broj izaći u originalnom izdanju, onakav kakav je izašao davnih 60-ih u Italiji. Dakle, krećemo od prvog broja, bit će bez ikakvih estetskih izmjena, u tzv. Bonelli formatu.

Zagor kreće na kioske tek krajem septembra, pa se još nismo odlučili da li će ritam izlaženja biti isti kao i za Magičnog i Skriveno lice – dakle, svake tri sedmice ili ćemo ga ubrzati. Još uvijek postoji mogućnost i da Zagora pokrenemo u dvije različite edicije, jedna od prvog broja, a druga od nekog novljeg broja. U osnovi, ideja je da se napravi komplet Zagora, da se izdanje ubrza, da se napravi kvalitet veći od Ludensovih izdanja, a da se cijena spusti na što je moguće manju cifru.

Htio bih naglasiti da ćemo stripove na kioscima zaštiti na sve moguće načine, upakovat ćemo ih u folije i neće se pakirati sa žičanim uvezom. S naše strane, truditi ćemo se da izbjegnemo bilo kakva ostećenja.

Naslovница prvog broja serijala Skriveno lice u talijanskom izdanju

Radiosarajevo.ba: Ono što sam čuo od mnogih je da izdavač koji u svojoj državi izdaje određenog junaka, npr; Zagora, time onemogućava da se izdanja tog istog junaka iz drugih država distribuiraju u toj državi?

Ono što smo mi tu uspjeli da dogovorimo je da bude fair play. Ako Ludens i Veseli četvrtak plasiraju svoje proizvode na bh. tržište, onda da nam se omogući da i mi svoja izdanja šaljemo na njihova tržišta. Mi imamo licencu za bh. jezik, bh. tržište i region, tako da nema problema te vrste. U suštini, to i nisu ista izdanja.

Radiosarajevo.ba: Među prvim komentarima koje sam čuo kada je krenula priča o bh. izdanjima Bonelli stripova je strah od lokaliziranog prijevoda.

Prijevod će biti standardni bosanski jezik, bosanska licenca, koju svi mi ovdje pričamo normalno. Neće biti lokalizirani, niti ce biti ba u izdanjima. (smijeh)

Radiosarajevo.ba: Da li imaći planove i za neka buduća izdanja? Ako se ova tri serijala pokažu isplativima, da li će Agarhi Comics pokrenuti i druge serijale?

U ovoj godini planiramo izdati 30 stripova: 14 brojeva Magičnog vjetra, 10 brojeva Skrivenog lica i 5 brojeva Zagora. Možda još jedan one-shot iz edicije Romanzi a Fumetti Bonelli, ali ako se izda, bit će numeriziran po originalnoj numerizaciji, pa si tako ostavljamo prostor da se vratimo i kasnije izdamo ostale brojeve. Pripremamo i neke druge serijale, ali sumnjam da ćemo išta pokretati dok ne vidimo kako će proći ova tri serijala. Recimo, Dylan Doga nećemo dirati neko vrijeme, jer je to poprilično friško izdanje. Bitno nam je da kupci imaju neku kolekciju, tako da, npr, Dylan Doga ne bi pokretali od 300. broja ili od neke rupe u izdanju Ludensa - to nam nije namjera.

Radiosarajevo.ba: Da li je fokus Agarthi Comicsa samo na Bonelli stripove ili ćemo vidjeti i francusko-belgijske škole, američke stripove, mange?

Neće biti samo Bonelli stripovi, sigurno će biti jedan francusko-belgijski strip. Još je rano o tome pričati, to je i dalje sve u domeni pregovora.

Radiosarajevo.ba: Da li je u planu i neka strip - edicija samo za djecu?

Rado bi uradili nešto tipa Mikijevog zabavnika, ali prava za to drži Egmont, pa ih je gotovo nemoguće dobiti. Ono što ćemo, vjerovatno, izdati su Mikijevi almanasi. To su podebele knjige od 200 - 300 stranica, koje se kod nas još nisu izdavale. O superheroima ili mangama za djecu nismo razmišljali. Ipak su ovo pionirski koraci, pa se ne smijem širiti na sve strane.

Radiosarajevo.ba: Koji su planovi za budućnost Agarthi Comicsa?

U planu je i zakupljivanje nekog prostora, kako bi Sarajevo dobilo i svoju prvu striparnicu. Na aprilskom Sajmu knjige ćemo napraviti promociju stripova, izložiti svoje primjerke i primjerke još nekog izdavača, vjerovatno Libellusa.

Nekih mjesec dana prije izlaska prvog broja Magičnog vjetra pokrenut ćemo marketinšku kampanju, koju, koliko mi imamo informacije od Davida Bonellija, niko još nije imao, pa čak ni u Italiji. Tako da se ne iznenadite ako vidite strip junake po Sarajevu.

Zdenko, Radiosarajevo.ba

Vir: <http://www.radiosarajevo.ba/novost/72664/Almir-Sehalic-prvi-izdavac-Bonellija-u-BiH>

30.01.2012

Generacija D: Slovenska ustava v stripu

Stripar Zoran Smiljanic v sodelovanju z državnim zborom in ustavnim sodiščem.

Staš Ivanc, Generacija D
sob, 28.01.2012, 09:00

Foto: Zoran Smiljanic

Slovenska ustava je precej dolgočasna in duhamorna knjižica. Kup abstraktnih pravil in členov, ki so zanimivi toliko kot pravilnik o ravnanju z odpadki ali telefonski imenik. **Zoran Smiljanic** se je moral pošteno potruditi, da je v njej našel zaplet, dramo in humor, da bi pritegnil tudi mlajše bralce. A mu je uspelo. Smiljanic, avtor znamenitih stripovskih serij **Hardfuckers** in **Meksikajnarji**, je pač človek, ki zna tudi najbolj dolgočasne in duhamorne tekste obuditi v življenje.

Ustava je najvišji splošni pravni akt, s katerim država predpiše splošna načela in oblike svoje politične in družbene ureditve. Vanjo so zapisana splošno veljavna načela, s katerimi se strinjajo skoraj vsi državljanji, zato je za njena sprejetje in spremembo v parlamentu običajno potrebna dvotretjinska večina. V skladu z ustavo mora biti vsak zakon, uredba in predpis; to nadzira ustavno sodišče. Ponavadi ima ustava tudi preamble

(uvod) z razlogi, ki so terjali njeno sprejetje, in vrednotami, ki naj bi se z njo uresničevalo.

Zoran Smiljančič členov, ki bi jih spremenil v stripovsko obliko, ni izbiral sam, ampak sta to naredila dr. Erik Kerševan (z ustavnega sodišča) in dr. Miro Cerar (s pravne fakultete), ki je tudi uredniško bdel nad projektom. Osnovna ideja je bila, da se junaka – Miha in Maja – sprehajata po ustavi kakor po nekakšni pravljični deželi ali videoigrici in ob različnih členih doživljata razne pustolovščine in spoznanja.

S prof. Cerarjem sta se redno dobivala in dolge ure pregledovala že narejene materiale ter ustvarjala nove. »Kadar koli sem v svoji vesoljski nevednosti in ignoranci ustrell kakšnega kozla, mi je prijazno razložil, v čem je problem, in me popeljal na pravo pot. Ustava je eksaktnejša reč in treba je bilo upoštevati določena pravila,« priznava Zoran.

Pri pripravi stripa je imel precej svobode, a ne toliko, kot bi si je želel, pravi. »Hudič je bil v podrobnostih, na katere še pomislim nisem. Z vsakim stawkom sem odpril pravna in druga področja, o katerih se mi ni niti sanjalo in ki bi lahko ustvarila napačne predstave. Ko sem po številnih seansah z dr. Cerarjem že mislil, da je zadeva le še pred končno realizacijo (tuširanje in barvanje), se je pravo delo šele začelo. Dve ekipi strokovnjakov sta me neusmiljeno nadzorovali na vsakem koraku, njihovemu budnemu očesu ni ušla niti najmanjša podrobnost. Moje ideje so praviloma upoštevali, treba pa je bilo najti pravi način, kako jih predstaviti.« Za človeka, ki je večino življenja služil kruh s politično nekorektnimi stripi, je bila to kar travmatična izkušnja, priznava Zoran. »Ampak mislim, da strip služi svojemu namenu. Navsezadnje ni kar tako narisati svoj prvi državotvorni strip.«

Vir: <http://www.delo.si/druzba/panorama/generacija-d-slovenska-ustava-v-stripu.html>

27.01.2012

Domen Finžgar: Rišem iz notranje nuje po priovedovanju zgodb

Mladi ustvarjalec z večjo risarsko roko in posluhom za glasbo verjame, da zdaj lahko pove, kaj je narobe s svetom.

Jelka Šutej Adamič, kultura
pet, 27.01.2012, 15:00

Lik, s katerim se Domen Finžgar najlažejo poistoveti, slutu celo, da ju čaka ista usoda.

Domen Finžgar (1990) je študent gozdarstva, sicer pa glasbenik, ustvarjalec videoiger in avtor stripov. To je bil povod za pogovor o stripu, risbi in temah, ki jih prinaša omenjena umetniška zvrst. In tudi, ali lahko slovenski strip po kakovosti primerjamo s tujim in ali kdo pri nas (pre)živi samo od risanja stripov.

Ste študent gozdarstva. S stripom bi prej povezala arhitekturo, ampak verjetno je to stereotipno razmišljanje. Kako pomembna je večja risarska roka?

Da, to je zelo stereotipno razmišljanje. Strip ima več skupnega z literaturo kot denimo z ilustracijo. Ko gledam svoje površno narisane stripe, bi še vedno raje izboljšal slovenski jezik kot risbo. Večja risarska roka je sicer izjemno pomembna, ta lastnost ločuje nedeljske striparje od mojstrov. Še večkrat pa je to kamouflaža za povprečen izdelek. Treba jo je pač – kot vse ostale stripovske sestavine – postaviti v kompleks celote in je ne obravnavati samostojno. Zame je večja risarska roka trenutno predvsem hitra roka. Delam kompromis med hitrostjo in kakovostjo.

Kako se 'tehnično' znanje povezuje z občutenjem sveta? Pri vas konkretno – narave. Ustvarjate strip iz notranje nuje, za zabavo, sprostitev ali za nizanje sporocil?

Poznavanje biologije je nujno za razumevanje sveta. Predvsem se človek nauči nadzorovati ego, ki ga lahko v umetnosti izjemno hitro pridobije. Postaviti sebe v kontekst ekosistema in milijonov let evolucije ali pa v kontekst izida albuma, ko se ti zdi, da si največji 'car' na svetu, je nekaj povsem drugačnega. Ostajam na realnih tleh in ustvarjam. Preganjam nadutost, hkrati pa stremim k napredku. Stripi se mi ne zdijo zabavni, še manj sproščajoči, gre za notranjo nujo po priovedovanju zgodb.

Kdaj ste začeli ustvarjati stripe in zakaj?

Proti koncu osnovne šole. Sramežljiv dečko sem bil in pisanje pesmi puncam se mi je zelo patetično. Ljubezenski strip so bili zakon! V družbi so bili ravno prav fantov-ski, še vedno pa sem lahko vanje vrgel vsa čustva. Moj strip Protiarhitekt je krona tega ustvarjanja, ker je res kompleksen. Bralca ne podcenjujem, prav zato, ker sem sam sovražil knjige, ki niso zmogle ponuditi več od predvidljive štorije.

Vaše teme so raznolike – morda nekoliko skrivenostne ali tudi strašljive. Katere so vam najbližje?

Striparji smo podobno kot pesniki in pisatelji večinoma samotarji. Samoti pa pritičejo skrivenosti in strahovi. Po drugi strani mi je zelo blizu lik ljudskega godca ali neka slovenska verzija otožnega klovna, ki na nastopih izvaja norčije, v samoti pa se pod 'makeupom' skriva žalosten obraz. Konstantno torej pred občinstvo stopam s stripi in glasbo, nato pa se vračam v samoto, kjer lahko ustvarjam. Doseči hočem življenjsko radost, ki jo je v delih in življenju žarel Tone Pavček, toda za to je še čas. Malo čudno bi bilo, da bi bil kot mladostnik že zadovoljen s svetom, se vam ne zdi? Zdaj moram povedati, kaj je s tem svetom narobe.

Pravite, da ste bili vedno 'nori' na strip. Kateri avtorji so vas osvojili?

Sem eden prvih striparjev, ki nismo odraščali ob Stripoteki, Bonellijskih stripih, Politikinem Zabavniku... Angleščina nam je veliko bolj domača od srbohrvaščine, zato sem po prebranih stripih v slovenščini skočil kar na angleškega Maura. Ta strip je bil dovolj, da v poseganju po novih naslovih nisem iskal novega Mustra, ampak novega Spiegelmana. Tega sem našel predvsem pri sodobnem severnoameriškem stripu. Kanadskemu melanholiku Sethu, čudaškemu Danielu Clowesu in inovatorskemu Chesterju Brownu so se pridružili evropski velemojstri, kot sta Max Andersson in Matthias Lehmann.

Kje je slovenski strip? Ga lahko po kakovosti primerjamo z evropskim?

Slovenski strip je povsem primerljiv z evropskim. Za stripovske sladokusce je celo zanimivejši od kakšnega bolj slavnega, za širšo javnost pa je nekoliko premalo ambiciozen. Ne znamo stopiti na tuje stripovske scene. Bolj kot kakovost naših avtorjev v oči pada dejstvo, kako zelo raznoliki smo si avtorji v Sloveniji. Prav nobene povezave ni najti med nami. Verjetno je to posledica tega, da pri nas v zadnjem času prevladuje avtorski strip, ki preprečuje uniformiranost. Ne verjamem, da se bomo temu lahko še dolgo upirali.

Ali stripar lahko preživi z risanjem? Si lahko pomaga tudi z ilustriranjem otroških in mladinskih revij, učbenikov ali z risanjem reklamnih sporočil?

Ker se nočem preživljati s stripom, težko odgovorim na to. Na akademijo nisem odšel, ker bi mi bila največja muka delati reklamna sporočila, ilustracije bi še nekako šle. Poznam pa ljudi, ki se tako preživljajo, torej se da. Vprašanje je, kolikim je tržišče še sposobno nuditi dovolj dela. Poudaril bi nekaj drugega. Kot študent služim samo z ustvarjanjem. V letošnjem letu sem s stripi in glasbo zasluzil toliko, kot mi je država kot nadarjenemu študentu podelila v treh letih. Kako smešne so torej te vsote, čeprav sem zanje zelo hvaležen. Zavedam se omejitev svojih akademskih sposobnosti, zavedam se tudi briljance nekaterih študentskih kolegov, ki za zaslužek ob večerih še vedno 'kelnarijo'.

V uvodu sem omenila gozdarstvo, končujem z glasbo in ustvarjanjem videoiger. Nekje sem prebrala, da ste deloholik. Ali drugače, vaše življenje je eno samo ustvarjanje. Drži?

Res je, napisal sem, da sem deloholik. Vsako leto pa spoznavam, kako daleč sem od njega. V resnici skoraj ničesar v življenju ne jemljem kot delo, temveč kot nujo. Bojim se, da živeti drugače pomeni izgubiti širok pogled na svet. S težavo gledam strojnice, ki z veliko gneva govorijo o kulturi, še bolj težko gledam sociologe, ki misijo, da so zakoni fizike namenjeni igračkanju ozke skupine učenjakov. Vse to me sili, da po branju študijskega gradiva primem še za leposlovje oziroma odidem na kak koncert. Čas in urejenost sveta me silita v to, da bo treba počasi skrčiti ustvarjanje in se dejansko nekam usmeriti. Drugače bom povsod ostal na istem nivoju. Šele zdaj bom začel zares graditi prihodnost. Dajte mi še kako leto!

Vir: <http://www.delo.si/kultura/razstave/domen-finzzgar-risem-iz-notranje-nuje-po-pripovedovanju-zgodb.html>

27.01.2012

Risba, ki brez velikih besed pušča prostor domišljiji

Italijanska zima, strip o Gonarsu Davideja Toffoloja.

Vojko Urbančič, Deloskop
pet, 27.01.2012, 12:00

Minimalistična risba in kratki, otroški in otročji, odrezavi dialogi, ki v odsotnosti velikih besed puščajo prostor domišljiji ter vživetju. Tema Italijanske zime je internacija Slovencev v furlanskem **Gonarsu** v letih 1942 in 1943, kot so jo doživelvi otroci, podana s perspektive stripovskega avtorja **Davideja Toffoloja**.

Strip je najprej, predlanskim, kot L' inverno d'Italia izšel pri bolonjski založbi Coconio Press, v slovenščini pa pravkar pri Društvu za oživljvanje zgodbe 2 kolata in založbi **ZRC SAZU** v prevodu direktorice Muzeja novejše zgodovine Slovenije **dr. Kaje Širok**, tudi avtorice spremnega eseja v albumu, ki na dobrih 150 straneh ob stripovski zgodbi poda osnovne podatke in črno statistiko italijanskega nasilja na Slovenskem pred ter med drugo svetovno vojno, vključno z zemljevidom italijanskih koncentracijskih taborišč in nizom likovnih del slovenskih umetnikov, interniranih v Gonarsu.

Pobuda iz Gonarsa

Pobuda za strip ni prišla s tukajšnje strani meje, pač pa iz samega Gonarsa, od nekdanjega župana tamkajšnje občine **Ivana Cignole**, odločilno vlogo pri njegovem nastanku pa je odigrala tudi profesorica umetnostne zgodovine na bolonjski Akademiji lepih umetnosti **Paola Bristot**, ki je v MNZS raziskala likovno gradivo številnih tukajšnjih umetnikov, interniranih v Gonarsu.

Tako so tudi reprodukcije nekaterih del – **Nikolaja Pirkata**, **Nandeta Vidmarja**, **Vladimirja Lamuta** in drugih – našle pot do strani v albumu ter do italijanskega bralca. Ob tem dokumentarnem gradivu je v jedru albuma vsekakor fiktivna, toda na dejanska interniranca naslonjena zgodba o strahovih, žalosti, upanju in prijateljevanju otrok, postavljenih na prizorišče umiranja zaradi podhranjenosti, nemogočih higieniskih razmer in bolezni, ki so jim najpogosteje podlegali ravno najmlajši in starejši.

Akterja pripovedi, v kateri najprej vprašaš, kako ti je **umrla mati**, šele nato poveš svoje ime, sta **Drago in Giudita**, ki sta na realnem seznamu internirancev iz Gonarsa vpisana kot leta 1934 rojeni **Drago Kalčič** (sicer Kaličič) in leta mlajša **Giudita Miklavec**.

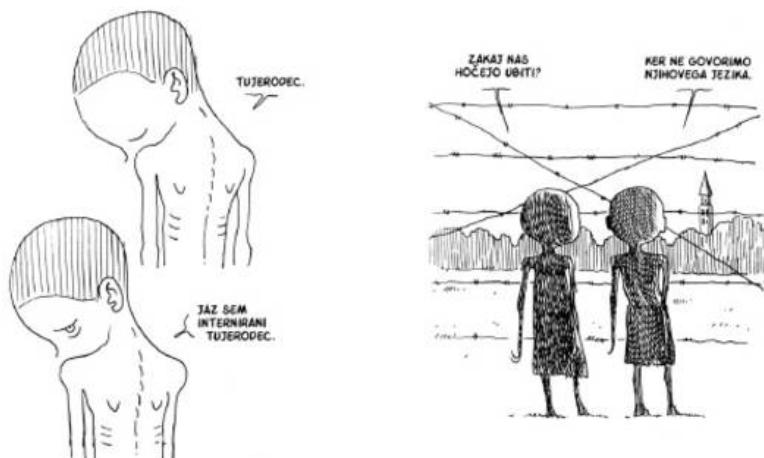
Prvi s podeželja, iz požgane hiše in brez očeta, ki so ga fašisti ustrelili kot talca, druga iz Ljubljane, brez matere, ki je griži podlegla v drugem koncentracijskem taborišču na Rabu, od koder so Italijani internirance preselili v Gonars. Prvi je jezen in odrezav, druga nežnejša, njuni dialogi so postavljeni v pet poglavij, ki ju uvajajo podobe žuželk. Najprej veščec somračnik, ki napoveduje mrak, odsotnost vsega svetlega, zatem stonoga, ki se v strahu, ker ve, da je nemočna in opazovana, zvije v klobčič in pretvarja, da je mrtva, a jo Drago vseeno zlahka zmečka, saj je zgolj tujerodno bitje, ki ne govori twojega jezika.

Pripoved namreč **ni črno-bela**. Album je po besedah urednika slovenske izdaje **Igorja Prassla** v Italiji doživel niz recenzij v stripovskih medijih, v širših pa ne. Fašistična koncentracijska taborišča so v Italiji pač zamolčana tema, vsaj v javnosti, čeprav, po drugi stani, v internetne iskalnike ni mogoče vtipkati besede Gonars in se izogniti podatkom o tamkajšnji moriji v različnih jezikih.

Davide Toffolo (1965), sicer eden prodonejših sooblikovalcev italijanskega **avtorskega stripa**, se tako s tem albumom kot tistim, kar izveš iz njegove širše biografije – v njej je tudi podatek, da prepeva in brenka na kitaro pri punk zasedbi Tre allegri ragazzi morti, torej Trije veseli mrtvi fantje –, kaže kot zelo zanimiv avtor, občutljiv na lasten prostor.

Po rodu je iz prav tako furlanskega **Pordenona**, v preteklosti pa je med drugim že iziral stripovske biografije znamenitega pokojnega stanovskega kolega **Magnusa** (tudi tukaj obče znanega kot risarja Alana Forda) ali kultnega furlanskega levičarskega režiserja **Piera Paola Pasolini**.

Pri Italijanski zimi, ki se bolj kot L'inverno d'Italia bere kot L'inferno d'Italia, kot pekel, se je kljub opisovanju konkretnega okolja in žrtev izognil omejevanju na zgolj opis enega izmed travmatičnih poglavij zgodovine. Gre za pogled, ki nagovarja širše, brezčasno, in je seveda uperen proti sedanjam oblikam nestrnosti. Posvetil ga je Romom, ki jih po Evropi preganjajo danes.

Risba iz knjige **Italijanska zima**

Vir: <http://www.del.si/kultura/razstave/risba-ki-brez-velikih-besed-prostor-domisljiji.html>

27.01.2012

EPK: Stripi, ki zakrivajo in razkrivajo

Ulični strip na mariborskih ulicah pripoveduje o večno aktualni tematiki – nogometu ter rivalstvu med navijači.

P. R., kultura
pet, 27.01.2012, 09:00

Stripovska kamuflaža, foto: Tadej Regent/Delo

Koroška cesta v središču Maribora velja za sinonim neurejenega in zapuščenega starega mestnega jedra, večina lokalov in trgovin je zaprtih, v takšno marginalno okolje pa najbolje sodijo »marginalna« umetnost in »marginalne« teme. Torej strip in nogometni navijači.

Projekt je zaradi vsebine in predvsem besednjaka v mestu sprožil različne odzive, od ogorčenega nasprotovanja do pohval, se je pa izkazal za zelo učinkovito manifestacijo neučinkovitosti mestnih oblasti, ki so v zadnjih dveh desetletjih povsem pozabile na nekdaj najbolj imenitno mariborsko nakupovalno ulico. S stripovsko kamuflažo se to pišmeuhovstvo obenem zakriva in razkriva. Zgodba, v kateri sledimo spopadu mariborskih in ljubljanskih navijačev, torej Viol in Green Dragonsov, ki se konča z gorečim stadionom in velikim napisom Mi smo Maribor, je delo pisatelja **Zdravka Duše**, izvedbe pa se je lotil slikar **Damijan Stepančič**.

Nad vizualizacijo svojih podvigov so še najbolj navdušeni prav pristaši Viol, ki bodo – upajmo, da ne tako brutalno, kot je upodobljeno v stripovskih sličicah – sodelovali pri še enem projektu Evropske prestolnice kulture, namreč kot navijači na nogometni tekmi med Mariborom in portugalskim Guimarãesom, ki prav tako letos nosi naziv EPK.

Vir: <http://www.delo.si/kultura/razstave/epk-stripi-ki-zakrivajo-in-razkrivajo.html>

27.01.2012

STRIPBURGERJEVI MINI STRIPDELAVNICI
Delavnici vodita: David Krancan in Matej de Cecco
www.stripburger.org

Galerija SKUC, Stari trg 21, Ljubljana
 sobota, 4. 2. 2012, ob 10.00 do 13.00
 sobota, 11. 2. 2012, ob 10.00 do 13.00

Revija Stripburger že 19 let spodbuja razvoj stripovske ustvarjalnosti in kulture pri nas. Z različnimi stripovskimi delavnicami spodbuja ustvarjanje in dodatno izobrazevanje na tem področju.

Tokratna delavnica, ki poteka v okviru festivala Bobri, popelje od zgodovine stripa, jam sessiona do lastnega stripa. Delavnica obsegata kratko predavanje o stripu, predstavitev delovnega procesa in moznosti uporabe sodobnih graficnih medijev, izvedbo jam sessiona, izdelavo pasicnega stripa in enostranskega stripa.

Delavnica je primerna za zacetnike, stare od 10 let naprej.

Obvezne prijave. Omejeno stevilo udeležencev.

Kontaktna oseba: Katerina Mirović,
 t. 031 401 556, 01 2319 662,
 e. core@mail.ljudmila.org

27.01.2012

Mladina - Izjave tedna 04/2012

"Ne vem, kako naj bi jaz denar pral, pravzaprav še pralnega stroja ne znam prižgati."

Predsednik Pozitivne Slovenije ZORAN JANKOVIĆ, na kongresu stranke, o svojih zločinskih (ne)sposobnostih.

Vir: <http://www.mladina.si/>

27.01.2012

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

27.01.2012

Stripovski roman o Slovencih v italijanskih taboriščih

Z Italijansko zimo Toffolo razburil domačo javnost

26. januar 2012 ob 12:10

Ljubljana - MMC RTV SLO

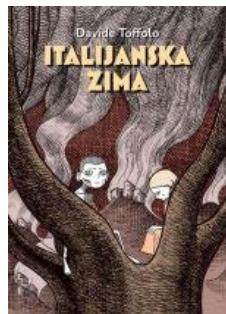
Davide Toffolo je v nekonvencionalnem in minimalističnem stripu obudil spomin na približno 300.000 Slovencev, ki jih je fašistični režim od jeseni leta 1941 preganjal in zaprl v različna koncentracijska taborišča po Italiji. Avtor je izhajal iz zgodbe o taborišču v furlanskem Ogleju, kjer je bilo v letu 1942 interniranih tisoče Slovencev, od intelektualcev, umetnikov, delavcev, učiteljev, starejših, žensk in otrok. Zgodbo o zamolčani italijanski zgodovini avtor pripoveduje skozi nedolžne in boječe oči in z besedami dveh otrok, ki v oglejskem taborišču vzpostavlja skupno prijateljstvo. "Knjiga ni kronika niti reportaža, ampak zgodba po resničnih dogodkih. Je refleksija o tragediji deportacije, o etničnem čiščenju, o norem italijanskem načrtu med drugo svetovno vojno. Gre za zgodovinska dejstva, ki jih podajam 'filtrirana' skozi svojo domišljijo in ljubezni do stripa, ki je medij, kateri lahko pripoveduje resne zgodbe," je povedal Toffolo, ki je zgodovino tega kraja in časa predano raziskoval.

O taborišču sicer ne obstaja veliko fotografij, risbe mnogih slovenskih umetnikov, ki so bili zaprti v Ogleju, pa hrani Muzej novejše zgodovine Slovenije. Del teh risb in drugih dokumentarnih materialov je tudi vključenih v knjigo.

Dvojna nekonvencionalnost: stripovska forma in srečevanje z zgodovino

"Stripovski avtorji vse bolj posegajo po temah, ki se jim zdijo ne dovolj raziskane in ne dovolj prisotne, z namenom, da bi o njih končno spregovorili," je ob knjigi povedal urednik knjige **Igor Prassel**. Poudarja, da gre za nekonvencionalen pristop k stripu: avtor se odreka klasični obliki stripa z zgodbo v kvadratkih in na vsako stran postavi le risbo ali dve, pa tudi besedila je zelo malo, a učinkovito ustvarja atmosfero žalosti, tesnobe in shiranosti. "Kljud temu da strip preberemo zelo hitro, sporočilo zgodbe pride do nas in še dolgo ostane z nami," pravi Prassel, ki je izrazil tudi željo, da bi "strip prišel v šole kot dodatno čitivo pri pouku zgodovine, saj je lahko odličen pripomoček pri učenju".

Nekonvencionalni pristope k srečevanju mladih z zgodovinskimi temelji našega časa podpira tudi direktorica Muzeja novejše zgodovine **Kaja Širok**, ki je za knjigo prispevala spremno besedo: "Sem velika oboževalka del, ki mladim določene zgodovinske dogodke predstavijo na malo drugačen način. Ta knjiga ima moč, da mladim približa nekatera vprašanja, o katerih nato lahko naprej razpravlja."

Z romanom v stripu Italijanska zima je Toffolo razburil italijansko javnost. V slovenskem prevodu je knjigo izdalo Društvo za oživljjanje zgodbe 2 koluta v sozaložništvu z založbo ZRC. Toffolo, eden najbolj priljubljenih avtorjev sodobnega italijanskega avtorskega stripa in ustanovitelj treh stripovskih revij, ki so na začetku devetdesetih let ključno vplivale na razvoj avtorskega stripa v Italiji, neprestano raziskuje stripovski jezik in poskuša strip povezovati z ostalimi področji pripovedovanja.

Drago je jezen, zelo jezen na cel svet. Ta gnev se v njem ves čas nabira. Odgovarja grobo,

odrezavo, redko, izgublja se, kot se počasi izgublja njegov razum, kar na koncu že nakazuje na skorajšnjo živalskost, v katero je življenje v taboriščih pahnilo te otroke.

Kaja Širok

Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/knjige/stripovski-roman-o-slovencih-v-italijanskih-taboriscih/275553>

26.01.2012

Čenča

januar 2012

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/cenca

26.01.2012

JURIJ VIDIC NA FINALU SVETOVNEGA PRVENSTVA V JADRALNEM PADALSTVU

Valle de Bravo, Mehika, 25.01.2012

Z današnjo prvo tekmovalno disciplino se je tako tudi uradno pričela najprestižnejša tekma sezone v jadralnem padalstvu. Disciplina dolga 61,7 km se je zaradi močnega vetra izkazala za taktično izredno zahtevno. Zlasti zadnjih 20 km dirke, ko je sledil ciljni dolet, so se zaradi majhnih višin pilotov njihove pozicije hitro menjale. Zahtevne pogoje je izvrstno izkoristil naš Dušan Orož, ki je z rezultatom kariere zasedel odlično 3.mesto. Zmagal je Švicar Hans Bollinger, s časom 1:41:54 . Ostali naši tekmovalci, ki so sicer odlično leteli skozi vso dirko zaradi prej omenjenih nepredvidljivih pogojev ciljni dolet ni uspel najbolje. Tako so zasedli: 27. mesto Klemen Peljhan, 51. mesto Jurij Vidic, 100. mesto Marko Novak. Še večjo smolo pa je imel Primož Podobnik, ki bi prav tako zasedel odlično mesto, vendar se mu je med letom pokvaril letalni instrument. S tem je izgubil vse podatke o poletu, kar ga je uvrstilo na rep razpredelnice.
» Z današnjim letenjem in rezultatom sem zelo zadovoljen. Resnično sem vesel, da mi je uspel predvsem zadnji del dirke.« je po pristanku povedal danes naš najboljši Dušan Orož.

<http://www.paraglidingworldcup.org/node/2005>

Uradne strani organizatorja: <http://worldcupvalle.com/en/>

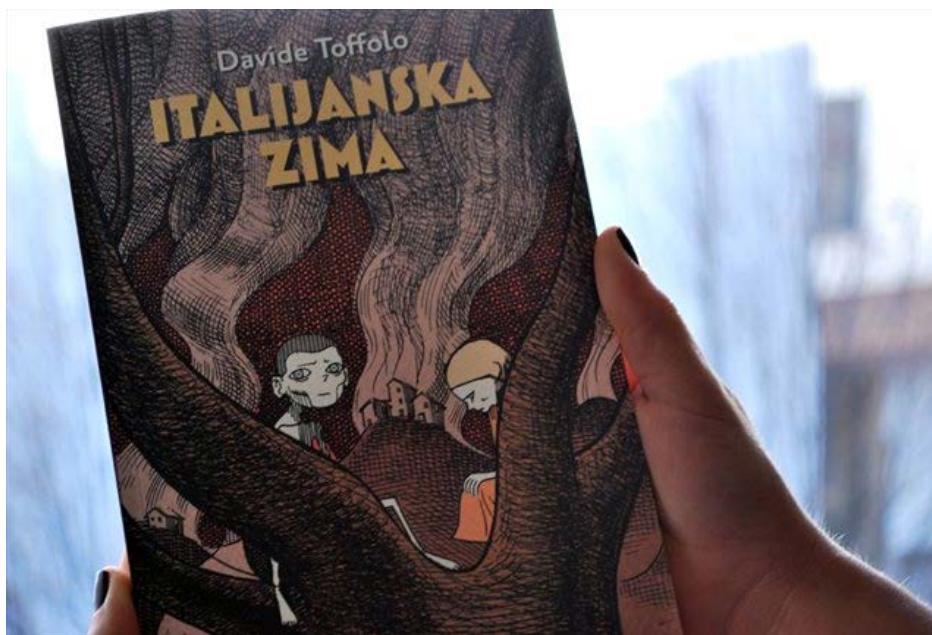

26.01.2012

ČETRTEK 26.01.2012, 09:56

Italijanska zima v Gonarsu

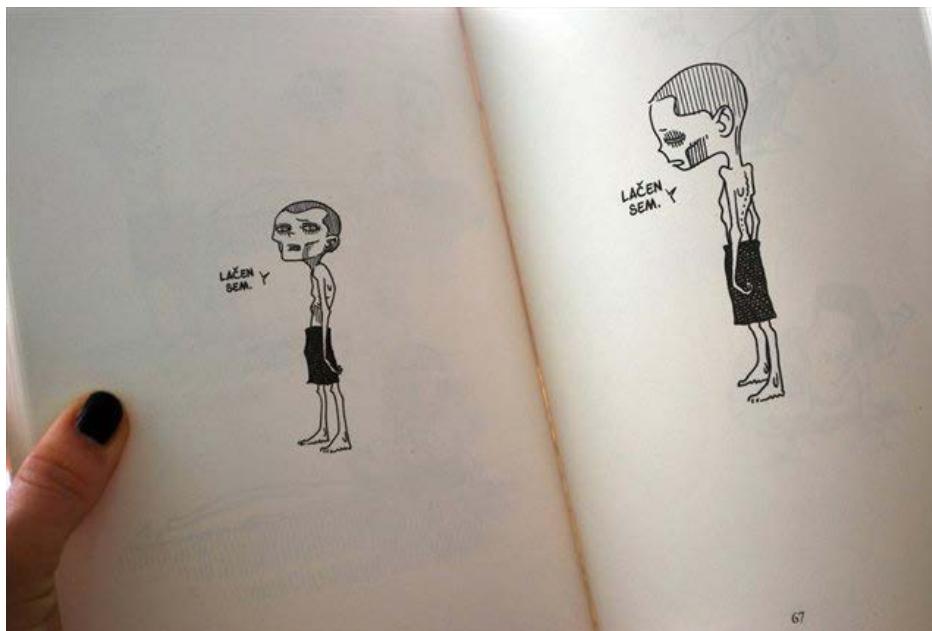
V knjigarni Azil so včeraj predstavili Italijansko zimo Davideja Toffola. Vsebina knjige je hkrati opomnila tudi na jutrišnji svetovni dan spomina na žrtve holokavsta.

Roman v stripu je časovno in tematsko postavljen in leti 1942 in 1943 v taborišče Gonars in je izšel v Italiji lansko leto. Prevod v slovenščino, ki ga je pripravila dr. **Kaja Širok** iz Muzeja novejše zgodovine Slovenije, pa je z izdajo podprtlo tudi Društvo za oživljjanje zgodbe 2 koluta. Italijanska zima oživlja zamolčano poglavje naše in italijanske zgodovine ter govori o deportaciji in smrti slovenskih internirancev v italijanskih taboriščih. Fašistični projekt etničnega čiščenja in asimiliranja ter načrta izbrisala slovenske narodne identitete je predstavljen skozi podobo in dialog dveh interniranih otrok.

Izmišljena zgodba v resničnem kontekstu

Protagonista in pripovednika zgodbe v Gonarsu sta **Drago Kalčič** in **Giudita Miklavec**, ki ju je avtor vzel s seznama interniranih otrok v koncentracijskem taborišču Gonars. Roman v stripu gradi otroški, preprost in enostaven jezik. Enajstletni Drago je Jezen na cel svet in na vprašanja dvanajstletne deklice odgovarja strogo, rezko in jedrnato. Jezik Giudite pa je nežen, z materinskim pridihom, otožen. Deklica je v taborišče prišla z Raba, kjer ji je umrla mama, in z Dragom naveže svojstveno prijateljsko vez. Delo pred nas postavlja smrt in vprašanji, kaj je življenje ter kaj pomenijo sovraštvvo, nasilje in obup. Tragično stanje taborišča v zgodbi spremišča edini pozitivni lik, in sicer zdravnik.

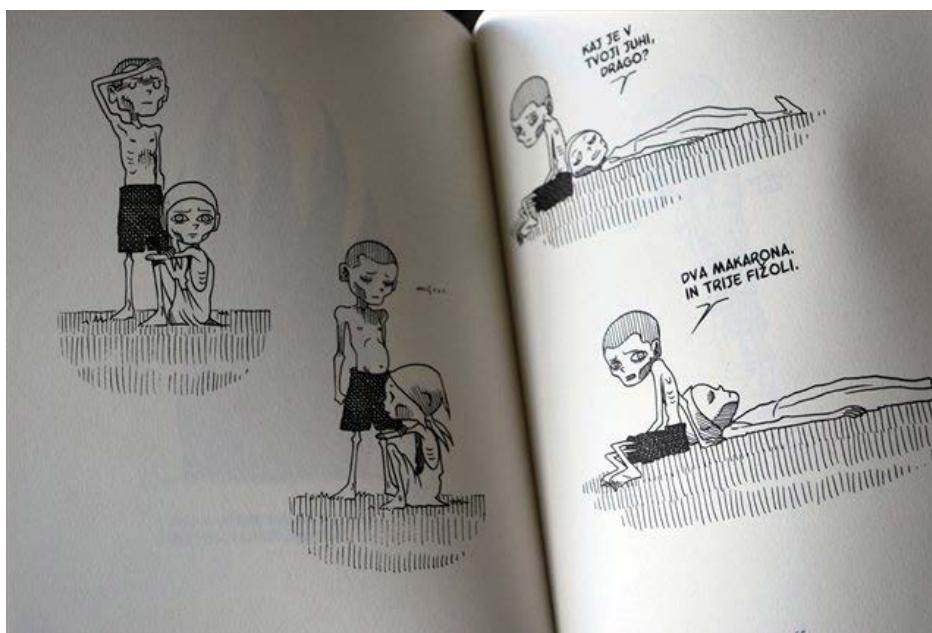
67

Čista in iskrena risba

Podobe v stripu zavzemajo celotno stran ali ponekod tudi polovico strani. Ne gre za standardiziran strip, kjer bi se besedila nasejjevala v okvirčkih oziroma oblačkih in likovne podobe zavzemale zamejen kader. Vsaka stran je lahko v Toffolovemu primeru vsebinsko in formalno sklenjena likovna celota. Avtorju je z minimalnimi likovnimi sredstvi, pri čemer prevladuje predvsem linija, uspelo ustvariti močno pripoved tako v karakterizaciji likov kot tudi njihovo umestitev v sam likovni format in sceno. To je avtor primerjal s skicami in risbami taboriščnikov, ki so danes shranjene v Muzeju novejše zgodovine Slovenije. Strip je tako zgrajen neobremenjeno s spremenljivko položaja figure na ozadju, s pomenom podobe ob pomenu besedila. Čeprav se zdri, da je Toffolo omilil težko vsebino, mu je uspelo ohraniti primarno sporočilo. In to je predvsem predstaviti zamolčana dejstva zgodovine mladim Italijanom in tudi Slovencem.

Zgodovinsko dejstvo v likovni pripovedi

Strip s poetskim jezikom je individualen in bi ga žanrsko lahko označili tudi za zgodovinsko biografijo. Strip je v Italiji izšel brez večjih polemik. Recenzije in komentarji so ostali na podlagi stripovske kritike in občinstva. Kar je presenetljivo, če se spomnimo Berlusconijeve izjave, da so bila italijanska taborišča letovišča in ne taborišča. Nekako je izdaja avtorjevo opravičilo vsem žrtvam italijanske agresije. Kljub vsemu delo ne želi ustvarjati političnih debat, kar je avtor nakazal tudi z izbiro protagonistov. A ne moremo mimo dejstva, da je strip kot medij v večini primerov družbeno angažiran in odgovoren, in tudi Italijanska zima tu ni izjema. S svojim obstojem opozarja in želi izobraževati mladino ter prek otroškega govora ohranja in obuja resnico tedanjih otrok, ki danes še živijo.

Podobe Davideja Toffola v izdaji spremljajo arhivske risbe in dokumenti ter umetniška dela, ki so nastala v času internacije v Gonarsu in jih hrani Muzej novejše zgodovine Slovenije. Med njimi je avtor objavil dela naših znanih umetnikov: Stražni stolp Nandeta Vidmarja, avtoportret Nikolaja Pirnata iz leta 1942 in Stražarja v Gonarsu Vladimira Lamuta, ki datira v leto 1943.

Boris Beja
Foto: Boris Beja

Vir: http://www.siol.net/kultura/knjizni_molj/2012/01/italijanska_zima_v_gonarsu.aspx

26.01.2012

Italijanska zima

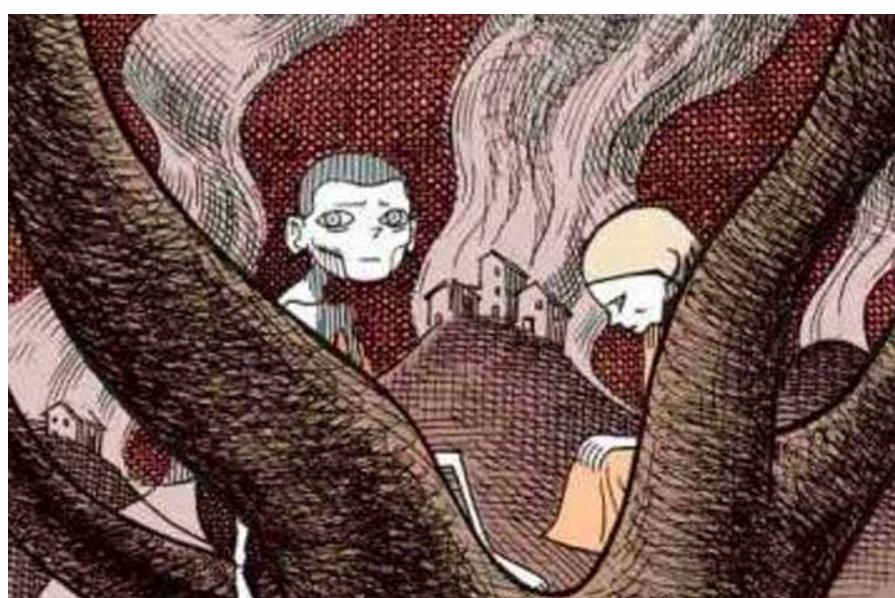
Intervju z avtorjem na youtube: <http://www.youtube.com/watch?v=HEzB7w62Xf8>

26.01.2012

Kultura

Italijanska zima prevedena v slovenščino

Teja Pahor | 26. 1. 2012

Januarja lani, približno v času, ko so v Italiji praznovali Giorno del ricordo (dan spomina), povsed na svetu pa svetovni dan spomina na žrtve holokavsta, je pri bolonjski založbi Coconino Press izšel roman v stripu Italijanska zima. Zgodbo o internaciji Slovencev v italijanskem taborišču Gonars med drugo svetovno vojno je ustvaril stripar Davide Toffolo, ki je sicer zaslovel v Italiji z biografijami v stripu Pier Paola Pasolinija, Federica Fellinija in Tima Burtona. Umetnik, ki pred tem o grozotah italijanskih koncentracijskih taborišč ni nikoli slišal, je k projektu pristopil na pobudo nekdanjega župana občine Gonars Ivana Cignole. Projekt, kot si ga je zamisli Cignola, se je začel, ko je Paola Bristot, umetnostna zgodovinarka in predsednica Vivacomixa, začela zbirati podatke, dokumente in slike v ljubljanskem Muzeju novejše zgodovine, končal pa z romanom v stripu, ki je pred kratkim doživel tudi slovenski prevod. V knjigi je tako poleg Toffolovih stripov tudi mnogo slikovnega gradiva, ki ga hrani Muzej novejše zgodovine, od načrtov taborišča do del internirancev.

V Italijanski zimi Toffolo skozi oči dveh otrok pripoveduje zgodbo o zakritem zločinu, ki ga Italija še danes ne priznava. Drago in Giudita, junaka v zgodbi, sta imeni, ki ju je Toffolo našel na seznamu interniranih otrok. V Gonarsu so namreč v 18 mesecih delovanja internirali več kot 4000 ljudi, predvsem Slovencev iz okolice Ljubljane in zapornikov iz koncentracijskega taborišča na otoku Rab. Med njimi je bilo mnogo študentov, umetnikov, učiteljev, pa tudi žensk in otrok. Prav otroška beseda skupaj z minimalističnimi stripi je Toffolovevo sredstvo, da sporočilo poda neposredno, ne da bi breme teh preteklih 70 let, v katerih se je polemiziralo in politiziralo do onemoglosti, spremenilo resnično zgodbo. Resnična zgodba pa je pripoved o otroku, ki se vsak dan srečuje s smrtnjo in čaka na povratek domov, čeprav je ta dom že zdavnaj požgan in uničen.

O slovenskem prevodu knjige sta se včeraj popoldne v kavarni Azil pogovarjala Kaja Širok, direktorica Muzeja novejše zgodovine, prevajalka in avtorica spremne besede in Igor Prassel, urednik knjižne zbirke Dva kolata in programski direktor Animateke. Risani roman je izdalo Društvo za oživljanje zgodbe 2 kolata, v sozaložništvu z založbo ZRC. Poleg Toffolovega dela je potekala tudi predstavitev stripa dveh švedskih avtorjev, Maxa Anderssona in Larsa Sjunnessona, ki sta po potovanju v bivši Jugoslaviji objavila risani roman Bosanski sploščenec, v katerem odkrivata razloge in ozadje za vojno v Jugoslaviji.

Vir: <http://www.mladina.si/108660/italijanska-zima-prevedena-v-slovenscino/>

26.01.2012

Strip Bosanski sploščenec: bizarna pripoved, vezana na spomine

Striparja Max Andersson in Lars Sjunnesson spregovorita o povojnih vtisih v risbi.

Vojko Urbančič, Deloskop
sre, 11.01.2012, 12:00

Švedski stripovski in filmski avtor **Max Andersson** je bil med žiranti zadnje Animateke, ob kateri se je predstavil z razstavo, v trajen spomin po slovesu pa ostaja stripovski album Bosanski sploščenec, ki so ga pri Društvu za oživljjanje zgodb 2 kolata ob priložnosti izdali v prevodu **Maše Peče**.

V izvirniku Bosnian Flat Dog je v epizodnih objavah svetovno premjero doživel v tukajšnjem Stripburgerju. Andersson ga je ustvaril s stanovskim kolegom **Larsom Sjunnessonom**, v primerjavi z njegovim samostojnim Pixyjem, ki so ga pri Stripburgerju v slovenščino preložili že v sezoni 2006, pa ponuja drugačno pripoved. Predvsem odzive obeh avtorjev na vojne travme v nekdanji Jugoslaviji, potopljene v eksperimentalno zastavljeni in velikokrat absurdno, bizarno pripoved s prostim asociiranjem ter humorjem v pretežno temačnih odtenkih.

Izhodišče zgodbe je njuno sodelovanje na mednarodnem stripovskem srečanju ob razstavi švedskega stripa leta 1999 v Ljubljani, zatem pa srečevanje z ljudmi na poti po Hrvaški in Bosni tega leta, v času Natovega bombardiranja preostanka Jugoslavije. Ob tem še znanstvo s Štefanom **Skledarem**, ki je na Švedskem obiskoval podiplomski študij in v Bosanskem sploščencu nastopa kot eden osrednjih likov. Kot lik, ki se skozi pripoved prebjija z nečim, za kar se zdi, da je še edina dediščina nekdanje države. Z zamrznjeno mumijo Tita, ki skozi pripoved izgubi levo nogo ... Ta naposled v zgodbi, polni tulcev granat, sladoleda in dvodimenzionalnih psov, ki predstavljajo naslovno pasmo bosanskega sploščenca, pristane pri srebreniških vdovah. V vlogi nečesa, iz česar je mogoče pridobiti gene, ki jih zatem lahko vsadiš v mlade ameriške pripadnike Sfora, da bi popravil njihov videz.

»In kako naj veva, ali je tisto, česar se spominjava, točno? Spomini so vendar subjektivni,« se v albumu sprašuje avtoportretna Anderssonova figurica. »Stvar je še hujša. Opazil sem namreč, da ko narišem nekaj, kar sem doživel, sam spomin izgine in v moji glavi ga zamenja risba,« mu odgovori Sjunnesson. Slovenski prevod celote se je pridružil izdajam v angleščini, švedščini, nemščini, italijanščini, francoščini in češčini, v celoti ali po delih je izšel tudi na Hrvaškem, v Srbiji ter Bosni in Hercegovini.

Max Andersson v intervjuju za Delo

»Trenutno situacijo na svetu občutim kot najhujšo do zdaj. Vlada zelo represiven in avtoritaren sistem, vladajoči mehanizmi so absolutno nedemokratični, nad mediji vlada cenzura. Zelo čudno in precej strašljivo.«

Vir: <http://www.delo.si/kultura/knjizevni-listi/strip-bosanski-sploscenec-bizarna-pripoved-vezana-na-spomine.html>

26.01.2012

TBC na obisku v Strip.art.nici Buch

Foro: Rudi Skirocore

26.01.2012

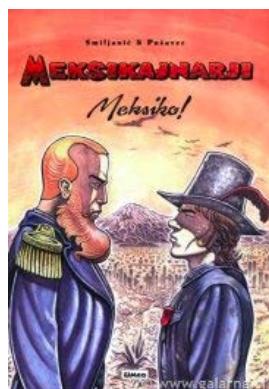
Po volitvah!

24.01.2012

Meksikajnarji: Meksiko! PREDSTAVITEV STRIPA

Študijska čitalnica mestne knjižnice Velenje
danes, 24.01.2012, 19:30 - 20:30

Strip Meksikajnarji, avtorjev Zorana Smiljaniča in Marijana Pušavca je zasnovan kot pripoved v petih albumih. Nedavno je police slovenskih knjigarn dopolnil tretji album z naslovom Meksiko!

Gre za odličen zgodovinski roman v slikah, ki govori o ekspediciji cesarja Ferdin...anda Maksimiljana v Mehiko v 60-ih letih 19. stoletja in o osodi slovenskih fantov in mož, ki so kot prostovoljci za šest let stopili v vojaško službo. Tokrat se junaki končno znajdejo na mehiških tleh.

Posebej je treba izpostaviti tudi tehniko risanja, celoten strip je namreč naslikan v kombinirani tehniki tuša in (barvnega) akvarela, zato vsaka sličica predstavlja manjšo mojstrovino, prav tako kot vsak posamezni album predstavlja zaključeno etapo.

24.01.2012

Mladina - Izjave tedna 03/2012

"Verm, da človeška plat pri Janezu včasih odpove."

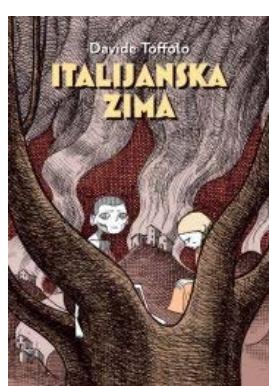
Virantov tast in član SDS MIHA BREJC, v Delu, o osebnostni okvari.

Vir: <http://www.mladina.si/108434/izjave-tedna/>

23.01.2012

Predstavitev romana v stripu Italijanska zima

objavil Stripburger Comix dne 23. januar 2012 ob 16:48

Spoštovani,

Društvo za oživljvanje zgodbe 2 koluta vas vabi, da se **v sredo, 25. 1. ob 17 uri v knjigarni Azil** udeležite **predstavitve romana v stripu Italijanska zima**. Gre za delo, ki je razburkalo italijansko javnost, saj avtor **Davide Toffolo** v njem pripoveduje pretresljivo in pogosto zamolčano zgodbo o internaciji Slovencev v italijanskem taborišču Gonars med drugo svetovno vojno.

Italijansko zimo in njeno zgodovinsko ozadje ter relevantnost teme za današnji čas bosta s pogovorom predstavila **Kaja Širok**, direktorica Muzeja novejše zgodovine, ki je napisala spremni tekst k izdaji, ter urednik Italijanske zime in programski direktor Animateke **Igor Prassel**.

Risani roman je izdalo Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, v sozaložništvu z založbo ZRC.

Ob Italijanski zimi bo predstavljen tudi pravkar v slovenščino prevedeni strip **Maxa Anderssona, Bosanski sploščenec**, ki se na svojevrsten način ukvarja s tematiko obdobja po vojni na Balkanu.

Veseli bomo vaše udeležbe!

21.01.2012

Ulični strip navijačev - tudi nogomet je del Maribora

V letu 2012 se bosta pomerila Maribor in Guimaraes
21. januar 2012 ob 13:45
Maribor - MMC RTV SLO/STA

Da bi nekaterim lokalom, propadajočim stavbam in trgovinam v Mariboru vrnili vsebino, so jih prekrili z zgodbo, brez katere si mesta ni mogoče predstavljati – z nogometom, navijaštvom in Violami.

Zgodbo pripovedujejo podobe Uličnega stripa, ki prekrivajo razpadajoča pročelja in polomljena okna v središču. Zgodba o nogometu in večnim rivalstvom med mariborskimi in ljubljanskimi navijači se tako vije po Koroški ulici, preko Tkalskega prehoda do ulice Ob jarku.

Pisatelj in novinar **Zdravko Duša** si je zamislil zgodbo o spopadu mariborskih in ljubljanskih navijačev pred nogometno tekmo, ki se konča z gorečim stadionom v ozadju in velikim transparentom Mi smo Maribor, ilustriral pa jo je akademski slikar **Damijan Stepančič**.

Ulični strip sodi v okvir programskega sklopa EPK-ja Ključi mesta, s katerim želijo obuditi opuščene predele mesta. Mestno jedro namreč izgublja vsebino, lokal in trgovine propadajo, stavbe ostajajo zapuščene in prav Ulični strip naj bi opozoril na ta problem, v katerem Maribor ni osamljen primer, ampak je podobno mogoče zaslediti tudi v drugih mestih.

Nogometna zveza med evropskima kulturnima prestolnicama

To ni edini projekt Evropske prestolnice kulture, ki obravnava eno najbolj priljubljenih 'postranskih stvari' med Mariborčani. Posneli bodo tudi dokumentarec o nogometu **Zlatku Zahoviču**, ki je pravzaprav tudi športna povezava med Mariborom in drugim nosilcem naslova Evropske prestolnice kulture Guimaraesom, za ekipo katerega je mariborski nogometnaš nekoč igral. Organizirali bodo tudi tekmo med nogometnima kluboma letošnjih kulturnih prestolnic Maribora in Guimaraesa.

M. K.

Zgodba, ki se vije po Koroški ulici do ulice Ob jarku, gre takole: Med pripravami Viol se pripeljejo Dragonsi in začnejo razbijati po mestu. Navijači oben moštov se spopadejo, posreduje policija, ki ukroti razgreteže. Le prva Viola, njihov vodnik, jim uide in se zmagošlavno prebije na stadion, kjer ga vidimo v velikem kadru z gorečim stadionom v ozadju in velikim transparentom Mi smo Maribor. Foto: Zavod Maribor 2012

Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/drugo/ulicni-strip-navijacev-tudi-nogomet-je-del-maribora/275226>

20.01.2012

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

19.01.2012

Aleš Čurin - Razstava april 2012 - KOŽ in Strip.art.nica Buch

18.01.2012

STRIP KAO LEPA STRAST

Uz monografiju u izdanju Omnibus stripa iz Beograda

Više puta je odlagan izlazak samim tim dugo očekivane monografije **Stripovi koje smo voleti** autorskog trojca: Tamburić, Zupan i Stefanović, ali se ona nedavno pojavila u boljim beogradskim striparnicama i ponekaj knjižari. Reč je o izboru stripova i strip stvaralaca sa prostora bivše Jugoslavije u 20. veku, kako stoji na interesantnoj korici. Korici na kojoj kao najavu vidimo kadrove iz stripova Maurovića, Hecla, braće Nejgebauer, Kordeja, Kerca, Lobačeva, Solovjeva i Bednjaneća, dakle sve samih nezaobilaznih aktera u devetoj umetnosti ovog podneblja.

Pomenuta knjiga tvrdih korica i velikog formata na preko tristo strana, po abecednom redu donosi ilustrovanu, mozaičku izložbu vrhunaca stripova koji su nastajali za preko 80 godina u Jugoslaviji, počev od priča u slikama Sergeja Mironovića Golovčenka iz 1925. do onih koje su nacrtane na samom početku 21. veka.

Predstavljeno je preko 360 crtača i scenarista, skoro pa po jedan za svaki dan u godini i preko 380 naslova i serijala. Prostor posvećivan kratkim kritičkim komentarima (preko 1000!), veličina ilustracije, kao i informacije o originalnom pojavljivanju određenog stripa sameravan je značaju ostvarenja, a u skladu s vrednosnim sudovima trojice autora. Naravno da ima puno crtača i scenarista koji imaju samo po jedno antologijsko ostvarenje, ali sasvim je jasno da knjigom dominiraju najvažniji stripški autori – čija su imena mahom pomenu na opisu korice. Uz njih dosta stripova obrađenih u monografiji imaju i Pahek, Dobrić, Radlović... Sem tog ilustrativnog dela, koji je najefektniji i koji pruža mogućnost starijim ljubiteljima stripa da se podsete svojih lektira, a nekim novim klincima da vide šta se krije u temelju aktuelnog uspeha Janjetova, Kordeja, Kovačevića, Perovića, Sudžuke, Jovanovića, Gajića, Parlova... u svetskom stripu, kao i da eventualnim strancima, kakav je recenzent Englez Pol Gravet, omoguće slutnju jednog bogatstva. U ovoj knjizi koja prosti iziskuje duge rečenice (kakve su prethodna i ova) nalazimo i dodatak Istaknuti stvaraoци, Istaknuti magazini i sveske, Istaknuti stripška publicistika, kao i vrlo korisne i opsežne registre.

Knjiga nastala na osnovu entuzijazma i kolecionarske pasije odnosno producentske upornosti Živojina Tamburića, na osnovu opsežnih znanja o istoriji devete umetnosti Zdravka Zupana i energiji sa stripom različitim sponama povezanog Zorana Stefanovića, dobrodošao je i neverovatan katalog komičnog i realističkog, istorijskog i utopiskog, avanturističkog i naučnofantastičnog stripa. Klasičnog, narrativnog i eksperimentalnog, fanzinskog (čak!), kao i andergraud stripa. U njemu su jedan do drugog ili u blizini Kušanić i Klas, Vostok i Plavšić, Marušić i Reljić, Sitar i Filipovski, Sulić i Gajić... Tu su Krnjetin i Rajzinger, Buin i Ivana Filipović, Đurdić i Devlić. Majstori Beogradskog kruga i Novi Kvadrat, crtači okupljeni oko (Malog) Ježa i crtači oko Plavog vjesnika, oko Zenita i Strip Manije... Autori o kojima se malo ili gotovo ništa ne zna, kao Ozren Bačić i svetske zvezde, kakav je Kordej ili Janjetov. Geniji stripa i crtači koji su samo jednom ili sa dve table zasluzili da budu selektirani.

Naravno da je svakoj knjizi moguće naći mane pa i ova nije izuzetak. Čini mi se da su precenjeni alternativci (autori malog broja stripova), a potencijeni klasični raznili vremena, čiji, svakako relevantni, kompletni stripovi od desetina tabli nisu mogli da budu u sadržaju, samo zato jer su imali neke druge, još bolje epizode. Čini se, takođe, da je kriterijum oštiri prema Navojevu nego prema Zaninoviću i sl., oštiri prema Franu Gotovcu nego Kuncu. Na primer: Mirko Ilić je predstavljen s tri table (odnosno tri cela stripa!), a od Bože Veselinovića nisu uzete čitave nezaboravne epizode, kao ni od Žike Atanackovića. Da ne pomini nedozvoljeno malu zastupljenost stripova Brane Nikolića i izostanak spominjanja Dragana Kalmarevića. Ipak, setimo se poslovice da dobra knjiga ima dosta mana a loša knjiga samo jednu. Ovo je sjajna knjiga, a primedbe su, možda, tek cepidačenja ljubitelja jugostripova koji ih prati već pedeset godina.

Kako je već pisao Slobodan Ivkov, ova knjiga je odista smesa antologije, hrestomatije, leksikona, nostalгије, referentne specijalizovane literature i dragocene istorijske građe – a kao takva ona je na neki način ne samo veća od svojih eventualnih propusta, nego i od same sebe. Zato stripska i celokupna kulturna javnost zemalja koje su nekad bile okupljene pod zastavom Jugoslavije duguje beogradskoj trojici veliko hvala.

Vasa Pavković

Vir: <http://www.stripvesti.com/>

17.01.2012

Mladina 02/2012 - Izjave tedna

»Zelo rad poslušam narečne govore, vendar pa se zdaj pojavlja narečje, jaz mu rečem fužinščina, ki sploh ni več slovenščina. In ljudje dobivajo celo nacionalne nagrade za tako literaturo.«

Akademik Branko Stanovnik, v Demokraciji, o nezaželenem »narečju«.

Vir: <http://www.mladina.si/>

13.01.2012

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

12.01.2012

Čenča

januar 2012

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/cenca

11.01.2012

Francuska strip produkcija u 2011

Francusko udruženje strip kritičara svake godine objavi detaljnu analizu protekle godine, pa je tako nedavno objavljena vrlo zanimljiva i detaljna analiza stripovske 2011. u Francuskoj.

Ja će se potruditi izvući najvažnije podatke, a cijelokupnu analizu možete pročitati ovdje: <http://www.acbd.fr/bilan/bilan-2011.html> (na francuskom, naravno).

U Francuskoj je u 2011. objavljeno ukupno 5.327 stripova, od čega su 3.841 noviteti. (3,04% više nego prošle godine, što čini već sedamnaestogodišnji neprekidni rast produkcije, a strip produkcija čini 8,32% sveukupne produkcije knjiga u Francuskoj)

Podjela novih izdanja prema strip-školama:

- Orientalni stripovi: 1.520 manga, manhwa, manhuas i slični (39,57% noviteta);
- Comics: 303 američkih izdanja (7,89%);
- Graphic Novel i ostala eksperimentalna izdanja: 386 albuma, jedina grana u lagom padu u odnosu na 2010., 7 izdanja manje (10,05%);
- Klasični francusko-belgijski BD: 1.632 naslova, to jest 42,49% nove produkcije.

Podjela po žanrovima:

- povijesni: 404 albuma (24,75%)
- humoristični: 494 albuma (30,27%);
- SF i fantasy: 274 albuma (16,79%);
- thriller, krimić i noir: 239 albuma (14,64%);
- dječji stripovi: 182 albuma (11,15%);
- erotik: 39 albuma (2,39%);

Najprodavanije serije:

99 stripova se prodalo u više od 50.000 primjeraka. Ovdje navodimo samo najuspješnije. Od tih 99 stripova, 82 su fr-bel. produkcija i njihova prodaja donosi svojim vlasnicima 60% prihoda (drugim riječima fr-bel izdavači od 82 najprodavanija stripa zarade znatno više nego od svih ostalih 1.550)

- XIII, autori Yves Sente i Iouri Jigounov (500.000)
- Kid Paddle, autor Midam (360 000)
- Boule et Bill, autor Laurent Verron (253 000)
- Thorgal, autori Yves Sente i Grzegorz Rosinski (220 000)
- Les Aventures de Kid Lucky, autor Achdé (220 000)
- XIII Mystery, autori Alcante i François Boucq (200 000)
- Cédric, autori Raoul Cauvin i Laudec (170 000)
- Les Légendaires, autor Patrick Sobral (170 000)
- Lanfeust Odyssey, autori Christophe Arleston i Didier Tarquin (160 000)
- Les Nombrils, autori Maryse Dubuc i Delaf (160.000)
- Julia & Roem, autori Enki Bilal (150.000)
- Les Tuniques bleues, autori Raoul Cauvin i Willy Lambil (148.000)
- Les Mondes de Thorgal, autori Yann i Roman Surzenko (140.000)
- Les Schtroumpfs, autori Alain Jost, Thierry Culliford i Pascal Garay (130.000)
- Les Profs, autori Errroc i Pica (120.000)
- Spirou et Fantasio, autori Fabien Vehlmann i Yoann (116.000)
- Antares [Les Mondes d'Aldebaran], autor Leo (110.000)
- Trolls de Troy, autori Christophe Arleston i Jean-Louis Mourier (106.000)
- L'Univers des Schtroumpfs, Peyo Créations (105.000)

Kod američkih stripova, na čelu liste su Simpsoni sa po nekoliko izdanja s prodajom između 60.000 i 150.000, a tu je i Walking dead koji varira od 55.000 do 85.000.

Što se mange tiče, 10 serija nosi 50% cijelokupnog tržišta i to redom:

- Naruto (3 epizode objavljene u 2011, svaka prodana u 250.000)
- One Piece (7 epizoda, između 60.000 i 100.000 primjeraka)
- Fairy Tail (6, 80.000 - 100.000)
- Black Butler (3, 72.000)
- Fullmetal Alchemist (3, 71.000)
- Judge (3, 50.000 - 60.000)
- Bakuman (4, 55.000)
- Pluto (3, 55.000)
- Bleach (6, 50.000)
- Alita Last Order (3, 50.000)

Izdavači:

Guy Delcourt je kupovinom Soleila postao najveći izdavač u Francuskoj s ukupno 840 naslova godišnje (15,77% produkcije), međutim ekonomski najsnajnija je Media-Participations grupa koja obuhvaća izdavačke kuće Dargaud, Dargaud Benelux, Kana, Le Lombard, Dupuis, Blake et Mortimer, Lucky Comics, Fleurus/Édifa, Mediatoot Publishing, éditions du BDouin i Huginn i koja je prošle godine objavila ukupno 775 albuma tj. 14,55% godišnje produkcije. Zatim slijedi Glenat sa 469 naslova (8,8%) podijeljenim među podetiketama Disney, Drugstore, Mangas, Treize Étrange i Vents d'Ouest te grupa Flammarion s etiketama Casterman, KSTR, AUDIE/Fluide glacial, Jungle i J'ai lu s 226 albuma (4,24%).

Autori:

U Francuskoj od stripa živi (ili pokušava živjeti) ukupno 1.487 autora. Njih 1.789 je objavilo barem jedan album u 2011., ali svega njih 1.487 ima ugovor s nekom izdavačkom kućom. Od tih 1.487 su 183 žene i 273 scenarista (koji nisu ujedno i crtači). Tom broju treba pridodati 169 kolorista (od kojih je 86 žena) koji su obojili barem dva albuma prošle godine.

Zaključak?

Krenimo svi na tečajeve francuskog jezika:)

Markos

Vir: <http://www.stripovi.com/vijesti/francuska-strip-produkcija-u-2011/547/>

11.01.2012

Fotostrip

Vir: <https://p.twimg.com/AixXMWiCQAMCzN7.jpg>

10.01.2012

Na današnji dan

Prvič je na stripu norčije uganjal Tintin

10. januar 2012 ob 00:00
Ljubljana - MMC RTV SLO

1929 je Tintin, lik v komičnih stripih, ki ga je oblikoval Hergé, prvič nastopil v stripu. Skupno so prodali več kot 200 milijonov stripov v 40 jezikih, v katerih nastopa Tintin.

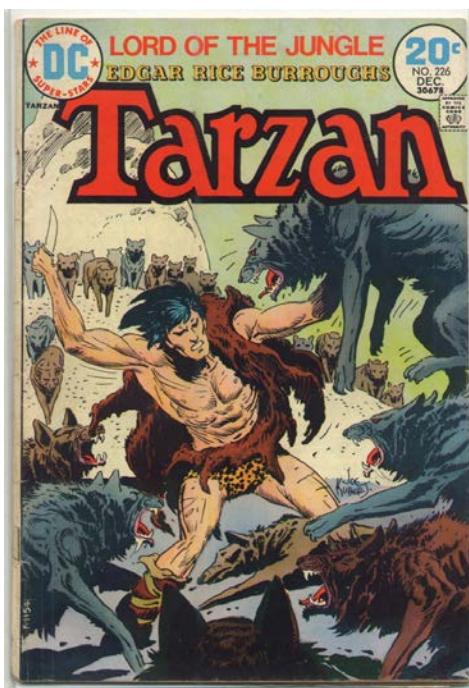
Vir: <http://www.rtvslo.si/kultura/na-danasjni-dan/10-januar-apokalipticna-napoved-z-metropolisom/141757>

10.01.2012

Tarzanovo stoletje

Romantični junak ali rasistična surovina?

Petra Grujičić, Kult
pet, 06.01.2012, 06:00

Zantar? Ne. Tublat-Zan? Ne. Tarzan? Ja! Edgar Rice Burroughs je našel ime za postavnega silaka in ga poslal na pot neverjetnih dogodivščin.

Omogočil mu je, da je po stoletju, ki mineva od njegovega rojstva, še vedno eden najbolj kulturnih domišljijskih likov v zgodovini. Le kdo bi si to upal napovedati takrat, ko je Burroughs vzel v roke pisalo in podžgal svojo fantazijo, da se je v afriški džungli lordu Johnu Greystoku in lady Alice rodil sin, in jo razplamtel, da je kmalu osirotelega dečka za svojega vzela materinska gorila Kala? Nihče.

Kajti takrat 37-letni Burroughs je bil vse prej kot vzorčni primerek uspešnega človeka. Česarkoli se je lotil, vse mu je spodeljelo. Najprej so ga po tekočem traku metali iz šol, ker je bil za vsako preveč neukrottljiv, ko pa je naposled le zaključil vojaško in se pognal v lov za čini, je spoznal, da za vojaško kariero ni dovolj sposoben. Preizkusil se je v civilnem življenju. In spet pogorel. Službe je zbiral kot znamke in se z družino selil, dokler ni ostal brez prebite pare in tudi za kruh niso imeli več.

Nič kaj sončnega se jim ni obetalo, ko je pri 36 letih takrat priljubljene pogrošne revije, natisnjene na cenenem papirju, ki so prinašale preproste zgodbice, včasih izmišljene in včasih ne. Nenadoma mu je kanilo, je pravil pozneje. »Če so ljudje pripravljeni plačevati za tako zanič pisanje, kakršno berem v nekaterih revijah, potem lahko enako zanič zgodbe pišem tudi jaz. Bil sem povsem prepričan, da sem, četudi nikoli nisem napisal zgodbe, sposoben napisati vsaj enako vzneviriljivo in morda celo veliko boljšo od teh, ki sem jih imel priložnost brati.«

Da nikoli ni pisal, sicer ne drži, razen če pravljice in pesmi, ki si jih je izmišljeval za otroke in nečake, ne sodijo med pisanje. A najsi je imel o svojem novem poslovнем podvigу še tako slabo mnenje, leta 1911 je s prvo zgodbo nemudoma zaslužil 400 dolarjev. Poletel je nad oblaki. Pisatelj sem, je bil prepričan. In je spet prikel za pero. Hvala, vendor ne, hvala, je sišal, ko je zgodbo ponudil neki reviji. Šok. Kako, saj sem vendor pisatelj? Zavrnitev ga je pahnila v takšno malodušje, da je hotel od vsega dvigniti roke. Nekaj besed spodbude in spet je sedel za mizo. Veliko drugih možnosti tako ni imel, če je hotel preživeti družino.

In rodil se je Tarzan. Kralj opic. Prav zgodba v nizu šestindvajsetih, kolikor jih je napisal v prihodnosti, in tista, ki mu je odprla vrata uspešnega poslovnegra življenja. Na kakšna je moral sicer še vedno vztrajno trkati. Bralci revije All-Story, njegovo prvo občinstvo, so Tarzana pozirali in uredništvo zasipavali s pismi pohvale, vendor založnikov niso navdušili. Ko jih je Burroughs obiskal z idejo, da bi izdali knjigo, ker je vedel, da bi mu

ta v žep nasula več cvenka od objavljanja v revijah, so mu vsi po vrsti rekli ne. Tokrat se ga neuspeh ni dotaknil. Trkal je naprej in leta 1914 pritrkal prvo knjižno izdajo Tarzana. Njena cena takrat? Dva dolarja. Cena originalnega izvoda danes? Šestdeset tisoč dolarjev! Če ga uspe komu kje najti.

Finančno se je okreplil tudi Burroughs, ki so ga prijatelji opisovali kot človeka z izjemnim smislom za humor, saj ni jemal resno ne sebe drugih. Načeloma se jim ni zdel sporen, toliko več polemik pa je sprožil njegov junak. »Zgodba je pač rasistična. Tukaj ni nobenih čejev, morda...« razmišlja dr. Jason Haslam, ki Tarzana na svojih predavanjih uporablja kot študijsko gradivo o tem, kako se lahko v navidezno nedolžnih in zabavnih literarnih dogodivščinah skriva odkrit rasizem v obliki stereotipov o manjvrednih črnih domorodcih in večvrednih belcih.

Tako je danes Tarzan za ene romantični junak, ki se uspešno upira konvencionalnim in plehkim omejitvam družbe, za druge pa rasistični krvoločež, ki brezbrzno pobija in muči živali, domorodci pa so na družbeni lestvici ranj nižje od živali. Prvim Tarzan predstavlja utelešenje gracioznosti, hitrosti, moči, sposobnosti in iznajdljivosti, drugim morilsko slo in surovost. Za prve je njegov odnos do Jane čudovit odsev ljubečega srca, za druge odraz ponizevanja žensk, saj je Jane predstavljena kot nesposobna in nemočna. Za prve je Tarzan junak, ki ljudem omogoča pobeg iz vsakdanje sivine v vzneimirljiv svet zmagovitosti, za druge ubijalec, čigar trupel, ki jih je v 26 knjigah pustil za sabo, ne šteje nihče. Za ene je primeren junak odražajočih otrok, drugi so se odločili, da mladi njegovih dejanj niso sposobni razumeti, zato so na marsikaterem otroškem oddelku ameriških knjižnic Tarzanove knjige umaknili s knjižnih polic.

Ampak s tem so se obremenjevali učenjaki, bralce je Tarzan prevzel. Prva knjiga je bila uspešnica in film, ki je prišel na platna januarja 1918, je bil eden prvih, ki je v blagajne prinesel več kot milijon dolarjev, pa čeprav je bil nemš, saj je Tarzan zares spregovoril šele leta 1932. Tako uspešno, da ga po številu filmskih priredb menda prekaša le še Drakula.

Nič manj popularen ni bil v obliki stripa in radijskega šova, ki so ga začeli predvajati leta 1932. Takrat ko je Burroughs že devet let vodil svoje podjetje in je Tarzana v vseh mogočih oblikah tržil sam, pa tudi številne druge junake, ki jih je ustvaril, saj je do smrti pri 74 letih napisal malo manj kot sto knjig. Od življenja pa se ni poslovil na njemu tako ljubem ranču, ki ga je v Kaliforniji leta 1919 kupil s prvo ženo. Poimenoval ga je Tarzana. Decembra 1930 je kakšnih tristo duš, ki se jih je v vmesnem času naselilo v okolici, sklenilo, da bodo svojo skupnost Tarzana poimenovali tudi uradno.

Tam je bil srečen, a se je pred turobnim ozračjem porajajoče se druge svetovne vojne umaknil na Havaje in bil tam, ko so Japonci bombardirali Pearl Harbor. To ga je tako zjezilo, da je pri šestinšestdesetih letih postal eden najstarejših vojnih dopisnikov. Z užitkom se je potkal po Južnem Pacifiku, a ga je to stalo nekaj lažjih srčnih kapi. Žal se ni mogel vrniti na ranč, saj je bil zdaj ločen še v drugo, pa je smrt pričakal v skromnem domovanju nedaleč stran. On je odšel, Tarzan je živel naprej. Tudi zato, ker je bil Burroughs odličen oglaševalec in je bil Tarzan eden prvih, če ne celo prvih domišljajski lik, ki so ga načrtno množično promovirali in naredili vse, da bi zaščitili njegovo dobro ime. Pogosto pa brez njega ostane sloviti Tarzanov krik. Iz čigavih pljuč prihaja? Olimpijskega plavalca Johnnya Weissmullera.

Vir: <http://www.del.si/druzba/kult/tarzanovo-stoletje.html>

06.01.2012

Diareja

Vir: <http://www.mladina.si/>

05.01.2012

Čenča

januar 2012

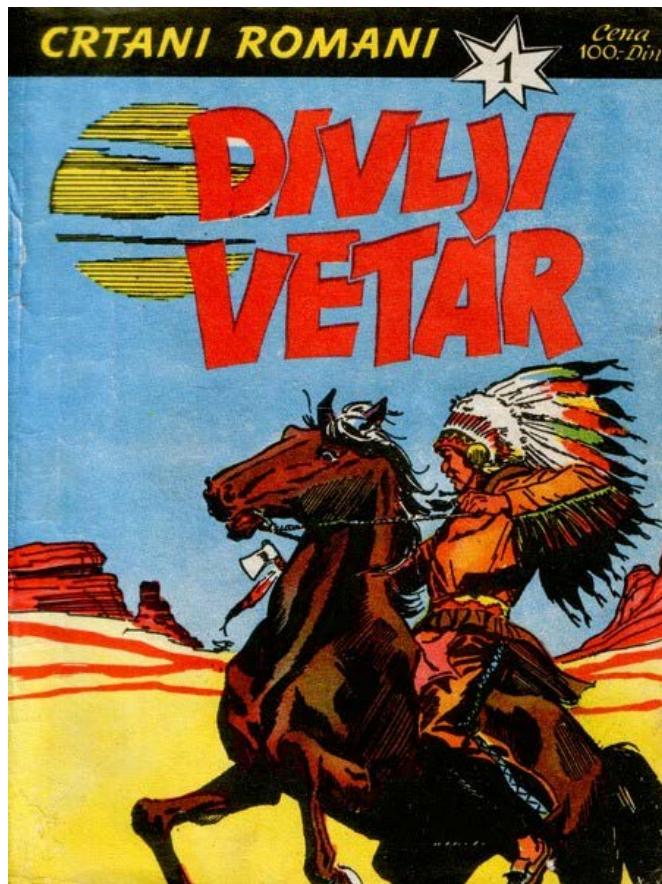

Vir: http://www.dnevnik.si/nedeljski_dnevnik/klub/cenca

04.01.2012

Moj prvi strip je star 50 let

Več o zbirki Crtani romani v novi Stripoteki.

POLA VEKA CRTANIH ROMANA

Prošlo je pola veka od pokretanja legendarne edicije Crtani romani.

Ako se iz vremenske daljine pogleda produkcija stripova u Jugoslaviji tokom 60-ih, videće se da su je obeležile revije koje su donosile stripove u nastavcima - Panorama, Zenit, Pingvin... i stripovi u sveskama - Crtani romani, Biblioteka Lale i Nikad robom. Ostavlajući po strani nedeljne strip revije, najbolje koje su se pojavile na jugotrištu uopšte, pogledaćemo tri edicije u sveskama. Biblioteku Lale i Nikad robom objavljivale su Dečje novine iz Gornjeg Milanovca. Crtani romani su bili izdanje novosadskog Foruma (danas Forum Marketprinta, još davnije Marketprinta). Koštali su 100 dinara (Lale 80, a Nikad robom 60). Urednik je bio pisac Tomislav Ketig.

Inicijalno, i ne ulazeći u više ili manje kasnije varijacije, Lale i Crtani romani su štampani u crno beloj, a Nikad robom u kolor tehnicu (dve strane u boji, dve crno-bele i tako redom). Edicija Nikad robom bila je posvećena aktuelnoj produkciji jugoslovenskih autora, edicija Lale (u redovnoj i vanrednoj seriji) licencnim stripovima šarolikog profila (Robin Hood, Tri musketara, Rob Roy (istorijska avantura) ali i Tarzan (Maksona i Celarda), Laredo (western Boba Šenka), Pilot Logan (sf)). U njoj je, takođe, bilo mesta i za „meksičke“ stripove hrvatskog majstora Ivice Bednjaneća. Crtani romani su samo na početku „planirali“ da budu žanrovske šaroliki (otud br. 4 „Napad iz svemira“ (sf) i br. 5 „Okean gori“ (ratni)...), ali su već od šestog broja stabilizovali svoju ponudu na licencne vesterne britanske produkcije, ali s radovima internacionalne grupe crtača i scenarista. Izuzetak su epizode Morisovog Taličnog Toma, stampane u ofset tehnici i danas posebno cenjene kod kolekcionara.

Okošnicu Crtanih romana činili su stripovi o izmišljenim junacima Divljeg zapada. Najpopularniji su bili Rej Karson, konjički izvidnik kojeg su Indijanci nazvali Duga ili Žuta kosa; Kanzas Kid, veseli kauboja sa

ranča DD; Roj Renk, pravoljubivi šerif; Dik Dering, pripadnik kanadske konjičke policije i meni najdraži, Larigan, usamljeni lutalica, spreman da zbog pravde koristi pesnice ili revolvere. Popularan je bio i tri lutalica Bun, Dafi i Juka, a nešto dočnije u ediciji su se pojavili i stripovi o maskiranom Bili Kidu i Devijiju Kroketu. Sem svezaka u kojima su emitovane avanture ovih junaka, pojavljivale su se i one koje su donosile jednu zaokruženu priču, često ne manje interesantnu od „herojskih“ epizoda.

U skladu s tadašnjim izdavačkim nавikama (to jest globalnim odnosom prema devetoj umetnosti), autori ovih stripova nisu potpisivani, tako da će neki zauvek, bar za nas, ostati anonymni, ali je stil drugih učinio da prepoznajemo one koje su nacrtali umetnici Hesus Blasko, Serđa Tarkvini, Arturo Del Castillo, Reg Bun, Karlos Roume, Alberto

Salinas ili Alberto Breća. Za razliku od edicije Lale, koja je bila štampana tako i onako, aljkavo i vrljavo, edicije Nikad robom i Crtani romani prezentirani su ondašnjim čitaocima (klincima i njihovim očevima, da se ne lažemo!) u vrlo dobrim otiscima, tako da se i danas može uživati u najboljim sveskama.

Crtani romani otvoreni su epizodom „Divlji veter“ (autora Blaska i sa Karsonom u glavnoj roli), a zatim je izšao „Tajanstveni došjak“ (Blaska, o Roj Renku)... U broju 6, prvi put se pred našim čitaocima pojavit Kanzas Kid, u „Zamki za ubicu“; broj 8, doneo je Kastilovu priču „Klopka“, u kojoj je glavni junak Larigan. Dik Dering je dojavao u broju 13, u „Akcijsi severozapad“... Ako bi trebalo po autorima izdvajati najbolje priče, onda bih od Blaskovih istakao priče: „Nemirna granica“ (br. 19), „Prairie gori“ (br. 25), „Čovek iz Montane“ (br. 39). Od Kastilovih, nezabavne su: „Panika u gradu“ (br. 26), „Avetinski grad“ (br. 46), „Strah vlasti gradom“ (br. 57)... Ne manje vredne su Tarkvinijeva priče, recimo: „Čiroki Sol“ (br. 18), „Poslednji od Džemsovih“ (br. 50), „Poslednji voz iz Gan Hila“ (br. 61)... Od stripova A. Breće izdvajao bih „Crnu lisicu“ (br. 7), „Rio Grande“ (br. 24), „Revolveraš“ (br. 33), „Ček na sto dolara“ (br. 86), „Srebro sedlo“ (br. 93) itd. Ako sam potcenio Karlosa Roumea, ne mogu da ne pomenem njegove „Dinamitaše“ (br. 97). Verovatno da nikad neću dozнати imena autora nekih od najboljih Crtanih romana, ali da pomenem nazive svezaka, s nadom da će neko razrešiti imena njihovih autora. Recimo: „Kolorado Kid“ (br. 41), „Put u senku“ (br. 62)...

Crtani romani su izlazili veoma dugo, ali se među ljubiteljima i kolezionarima smatra da su prvi dvestotinjak brojeva najkvalitetniji. Docije su u sjajnim koricama često izlazile bezvredne konfekcijske priče. Mnoge od epizoda ponavljane su u samoj ediciji, ali i nekim drugim serijalima, tako da su ih, i ne znajući to, upoznavali i novi čitaoci stripova u narednim decenijama. Ukratko rečeno: i posle pedeset godina pamti se ne samo ova sjajna kolekcija, nego i mnoge epizode koje su nacrtali i napisali znani i neznnani majstori devete umetnosti iz 50-ih i 60-ih godina prošlog veka.

Vasa PAVKOVIĆ

3

